

גליון

מעדני אשר

יו"ל ע"י מכון מעדני אשר

גליון תשל"ז (שנה ט"ז)

פרשת משפטים תשע"ט

אדם שבא לבקש הלוואה ואינו יודע האם נאמן האם מותר לשקר ולומר לו אין לי הלוואות?

בפרשתנו כ"ג ז' מדבר שקר תרחק.

יש לחקור אדם שבא לבקש הלוואה ואינו יודע האם הלווה אדם נאמן האם מותר לשקר ולומר לו אין לי הלוואות או דילמא אע"פ שאין לו חיוב הלוואות אסור לשקר.

הנה בספר חסידים סימן קכ"ו כתב וז"ל דע אף על פי שאמרו מותר לשנות מפני דרכי השלום, אם יבא נכרי או יהודי ויאמר לאדם תלוה לי מעות, ואינו מלוה לו ברצון כי ירא פן לא יפרע לו, אינו יכול לומר אין לי, כי מה שמותר לשנות מפני דרכי השלום, זהו בשכבר עבר הדבר.

וכתב רבינו חיד"א ז"ל בביאורו שם: אף על גב דכמה פוסקים סוברים דעובר על השבועה לשעבר חמור יותר מעבר שבועה דלהבא, כמבואר בחו"מ סי' ל"ד דין ה' הכא משנה על אותה שעה כגון אומר אין לי ויש לו וכו', ואף על גב דאמרין פ"ב דמציעא עבידי רבנן דמשנו במסכתא, והוא אם שגורה בפיו מסכתא זו ואומר לאו, והרי היא משנה מה שהוא עתה, שאני התם משום ענוה ושלא להחזיק טובה לעצמו מותר, ולמדנו מזה דענוה יותר מהשלום בפרט זה.

וכן כתב בספר אורחות צדיקים שער השקר ועוד יזהר האדם אם יבוא חבירו אצלו וישאל ממנו דבר שיש בידו, לא יאמר לו אין לי, אך ידחהו בענין אשר לא ישקר.

אבל בדרך שיחה בפרשתנו כתב הגר"ח קניבסקי שליט"א שפעם קרא מרן החפץ חיים את אחד מתלמידי הישיבה, ואמר לו היות ובאותו יום קיבל סכום כסף הגון מפדיון ספריו, והיות ורגילים לבוא אליו בבקשת גמ"ח אנשים שונים ביניהם כאלה שמכיר בהם שאינם זהירים בפריעת חוב, ושאינו מחוייב הלוואות להם, לכן חפץ הוא להקנות את כל כספו לתלמיד בקנין גמור במתנה ע"מ להחזיר, כדי שיוכל להשיב לאנשים אלה בתום לב שאין לו כסף ולא יכשל ח"ו בדבר שקר, אולם סיים הגר"ח קניבסקי שליט"א ואמר שאביו הקהלות יעקב זצ"ל סבר שאם יש לו כסף ואינו רוצה להלוות לו ואומר לו שאין לו אינו שקר, כי הכוונה "אין לי הלוואות לך", ומה שהחפץ חיים נהג כך אינו משום שזה שקר אלא שהידר בו.

אדם שיש לו חידוש הלכה

האם מותר לומר ששמעו מאדם גדול כדי שיקבלו את דבריו?

יש לחקור אדם שיש לו חידוש הלכה האם מותר לומר ששמעו מאדם גדול כדי שיקבלו את דבריו או דילמא אסור לשקר.

הנה במגן אברהם סימן קנ"ו ס"ק ב' כתב אם שמע דין ונראה לו שהלכה כך מותר לאמרו בשם אדם גדול כי היכי דליקבלי מיניה.

ומביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' פסחים ק"ב הרוצה שיחנק יתלה אילן גדול, וכן מגמ' עירובין דף נ"א.

ובשיירי קרבן מסכת נזיר פרק ז' כתב דהראיה של הגמ' פסחים זה רק לפי פירוש רש"י שפירש את בקשת לומר דבר שיהיה נשמע לבריות ויקבלו ממך אמור בשם אדם גדול.

אבל לפי הרשב"ם שפירש את תרצה לומר דבר שישמע לבריות ויקבלו ממך למוד בפני רב ואמור שמועותיו בשמו ע"כ.

יש להקשות: מהא דאיתא במסכת כלה פרק א' בן עזאי אומר כל האומר דבר מפני חכם שלא גמרו ממנו גורם לשכינה שתסתלק מישראל, חזינן שאסור לומר דבר בשם מי שלא אמרו, כך מקשה המגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו ומניחו בצ"ע, וכן הפרי מגדים סימן קנ"ו, וכן באליה רבה סימן קנ"ו, וכן במור וקציעה סימן קנ"ו, וכן במחצית השקל סימן קנ"ו, וכן החיד"א במחזיק ברכה שם.

איכא כמה תרוצים:

- א. במסכת כלה איירי כשהשומעים יקבלו ממנו את ההלכה גם כשלא יתלה באילן גדול לכן אסור לו לשקר, אבל באופן שלא יתקבל רק אם אומרים בשם של אדם גדול מותר לשקר, כך תירץ באליה רבה סימן קנ"ו.
- ב. הא שמותר לשקר ששמע מאדם גדול מסוים, מיירי ששמע סתם ואינו יודע ממי שמע, אבל במסכת כלה איירי כשמע מחכם אחד, דאסור לשנות ולאמרו בשם חכם אחר, כך תירץ באליה רבה סימן קנ"ו.
- ג. במסכת כלה איירי בסברת עצמו, ודוקא סברת עצמו אסור לתלות באילן גדול, אבל כשמע מגדול אחד מותר לומר בשם גדול אחר, כך תירץ באליה רבה סימן קנ"ו.
- ד. אם דבר ההלכה או המאמר ברור ואין מקום לפקפק בו או שיוודע ברבו או שאר אדם גדול שאינו מקפיד, כיון שכוונתו לש"ש כדי שיקבלוהו ממנו, מותר לו לומר בשמו, אף על פי שלא שמע זאת בשמו, ובוה מיירי הגמ' בעירובין ובפסחים, משא"כ אם יודע ברבו שמקפיד, או המאמר שרוצה לומר מפוקפק, אסור לו לומר בשם אדם גדול, כך תירץ במחצית השקל שם.
- ה. הא דשרינן לומר בשם אדם גדול, מיירי בתלמיד שהגיע להוראה, והא דאסרינן מיירי כשעדיין לא הגיע להוראה, כך תירץ החיד"א במחזיק ברכה סק"ז.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב אברהם מאמאן שליט"א

קלומביה

לזיכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירווה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב דניאל עפשטיין שליט"א

פלטבוש

לעילוי נשמת אביו

הרב משה יעקב בן ראובן ז"ל

נלב"ע ט' טבת האי שתא

ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

שר החסד והמעש הרב חנניה צולק שליט"א

יו"ר אמפריית החסד העולמי עזר מציון

ומו"ל הקונטרס הנפלא דברי תורה

לזיכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת

מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג בן ציון וורצברגר שליט"א בארא פארק

לזיכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת

מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

בפרשתן כ"ד י"ד והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם.

בפרשתן כ"א כ"ד שן תחת שן.

וברש"י חור בנה של מרים.

יש להקשות: איך היו כשרים לדיינים, הרי קימ"ל חו"מ סימן ז' ס"ק ט' דהדיינים לא יהיו קרובים זה לזה, כך מקשה בפנים יפות בפרשתן, וכן בשפתי חכמים, וכן במרומי שדה סנהדרין ל"ו עמוד א'.

יש לחקור מי שרוצה לעקור שן מחמת יופי שרוצה להשתיל אחר האם יש לו

איסור בזה.

איתא בגמ' פסחים ק"ג ע"מ א' שהורה רב חייא לבנו לא תעקר ככא.

איכא כמה תרוצים:

וברש"י שן ממש משום חולי.

א. יחיד מומחה דן אפילו ביחיד, וכ"ש היכא דנקיט רשות מריש גלותא כדאיתא בגמ' סנהדרין ג' ע"מ א' ובש"ע חו"מ סימן ג' ס"ד ויהיה הו"ו של וחור ו' המחלקת או אהרן או חור, כיון שהיה מומחה ונקיטות רשות ממרע"ה, כך תירץ בפנים יפות בפרשתן.

ופירש ר"ח, כלומר אם יכאב לך אל תעקרהו שמא תכחש עיניך.

וברשב"ם משום חולי שסופו תרפא

וכן כתב בשפתי חכמים על מה שפירש רש"י חור בנה של מרים דמה רצה לגלות לנו בזה: וז"ל דקשה ליה והא שנים שדנו אין דיניהם דין ולמ"ד שדיניהם דין מכל מקום נקראו ב"ד חצוף לכן פרש"י חור בנה של מרים היה כלומר על כרחך לאו שניהם ביחד היו יושבים ודנים דהא קרובים היו שהיו ראשון בשני ולדברי הכל פסולים הם אלא ודאי כל אחד היה דן בפני עצמו כיחיד מומחה שהוא דן יחיד.

וכתב הרמ"א בספרו איסור והיתר כלל נ"ט דין י"ח דיש שיניים שהעיניים תלויים בהם ומיקרי חולה שיש בו סכנה.

ב. לשיטת רש"י סנהדרין ל"ו עמוד א' על הא דאיתא בברייתא שם דיני ממונות ודיני נפשות ודיני מכות, קידוש החדש ועיבור שנה, אב ובנו, הרב ותלמידו אין מונין להן אלא אחד, דהכוונה דאב ובנו שישבו בסנהדרין אין מונין להם אלא אחד, אלמא דסבירא ליה דבדיינין אין אומרים דקרוב פוסל את חבריו, וא"כ לא גרע מאלו הויין יחידים ודיין מומחה דן ביחיד, לפי הנ"ל אתי שפיר בפשטות, איך היו מותרים לדון ביחד דזה נחשב רק לאחד ולא נפסל לגברי לכן היו יכולים לדון, כך תירץ הנצי"ב בספרו מרומי שדה סנהדרין ל"ו ע"מ א'.

וכן כתב היעב"ץ בספרו מור וקציעה סימן שכ"ח צריך להזהר מאד בהוצאת שן אפילו

בחול, שלפעמים מזיק יותר ממה שמועיל לכן לא לחנם אחז"ל פסחים ק"ג א' לא תעקר ככא לפיכך גם בחול צריך לידע תחלה בבירור שלא יזיק לו, ושאי אפשר לו להשקיט הכאב באופן אחר, ועל פי בקי ואומן דווקא וק"ו לשבת.

אבל מקשה: דלדעת הרמב"ם והראב"ד שנדחקו ליישב ברייתא זו דסנהדרין באופן אחר, וסבירא ליה דדיינים הויין כעדים בזה, ונמצא אחד מהם קרוב או פסול בטל כל הדין וא"כ גרע קרובים מיחיד מומחה, א"כ קשה מאהרן וחור, והייתי מפרש דאמר משה רבינו שיקבלו עליהם ברצון אותם ואם הבעלי דינים מקבלים דיינים פסולים הדין כשר, אלא שקשה לפי מה שכתב בשאלות פרשת שופטים סימן ק"ג דנפקא ליה מדכתיב מי בעל דברים שאין עושין שליח לתבוע לדון, אלמא דמיירי בע"כ, וצריך דמפרשי בכל אחד מהם לחוד.

ובספר מעיל צדקה סימן תרס"ו כתב בשם ספר תולדות אדם דמי שהשיניים שלו

נרקבות חייו קצרים, לפי דכשיעור המועט שיחיה כך חוזק שיניו, ושאפשר שסוד זה מה שגילו רז"ל כיון שניתקו שיניו של אדם נתמעטו מזונותיו, והיינו משום שמתקצרים חייו ואין לו צורך במזונות.

ג. לכאורה משמע מזה כשמואל דאמר סנהדרין ג' א' שנים שדנו דיניהם דין, והיינו כמ"ש הרא"ש שם סימן ג' דמיירי כגון שאמרו דנו לנו כמו שנקראים דיינים מן התורה וכו', לפ"ז היה סיוע להרמב"ם ז"ל דכתב הלכות עדות פ"ג א' דקרובי האם אינו אלא מדרבנן, דהא חור בנה של מרים היה, כך תירץ בפנים יפות בפרשתן.

ובארחות רבינו ח"א עמוד שמו אות ז' כתב דלקת בשיניים וכאבים אמר לי הקהלות

יעקב לאכול שמרים ולא לעקור שיניים כמו שכתוב במסכת פסחים דף ק"ג. ולא נעקור שיניים אף כשיש דלקת וכואב... ולא לעקור שיניים אף מקולקלות.

ויש שרצו לאסור לעקור שן משום יופי: משום איסור חבלה לחבול בעצמו.

"קול המעדנים"

אפשר לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה והגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחול
בקול הלשון ישיר 073-2951280
וכן קול הדף 02640000-199 8- מדור ווארט על הפרשה

בשורה משמחת

כל ליל שישי אי"ה יהא אפשר לשמוע שיעור אקטואלי בהלכה על פרשת השבוע במערכת קול התורה שעל ידי חסידי תולדות אהרן 02-3722700 וללחוץ 1-9

בפרשתן כ"ב כ"ד אם כסף תלוה את עמי.

יש לחקור שני אנשים שבאים להלוות כסף ואחד ירא שמים ואחד אינו ירא שמים האם יש חיוב להקדים את הירא שמים או דילמא אין שום חיוב להקדים את הירא שמים.

הנה בחפץ חיים בספרו אהבת חסד חלק א' פרק ד', ובנתיבי החסד ס"ק ג' כתב כמו לענין צדקה ההגון הוא קודם, וכדמוכח בגמ' בבא קמא ט"ז ע"ב בעת אפך וגו' הכשילם בבני אדם שאינם מהוגנים, כן בודאי לעניננו, וברור אצלי דהוא הדין לענין פריקה וטעינה, ההגון הוא קודם, אף ששניהם פריקה או טעינה וכן לענין השבת אבידה.

ותמיה לי על באר הגולה חושן משפט ס"ק צ' שכתב דפריקה קודמת משום צער בעלי חיים [היינו באוהב לפרוק ושונא לטעון ובשונא דקרא שצריך לשנא אותו], דאפילו בלא טעם זה כגון ששניהם לטעינה גם כן ההגון הוא קודם וכנ"ל.

ומביא ראיה: מהא דאיתא במשנה הוריות י"ג ע"מ א' האיש קודם לאשה להשבת אבידה, ופירש הרמב"ם שם משום דהאיש חייב בכל המצות, מה שאין כן האשה, ואם כן כל שכן בזה דאירינן דחזו ביה שבא על הערוה, דעובר על התורה במזיד, והוא הדין בשאר איסורים כשעובר עליהן במזיד, דהוא גרע מאשה שלא נצטוותה על איזה מצוות, דבודאי איש ההגון הוא קודם לו.

כשיש שונא שצריך לפרוק לו או קרוב מי קודם?

בפרשתן כ"ג ה' אם תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו עוזב תעזוב עמו.

איתא בגמ' בבא מציעא דף ל"ב ע"ב דאוהב לפרוק ושונא לטעון, אף דבכל מקום פריקה קודמת לטעינה משום צער בעלי חיים, אפילו הכי בזה מצוה בשונא כדי לכוף יצרו.

הנה כתב החפץ חיים בספרו אהבת חסד חלק א' פרק ד' נתיב החסד ס"ק ב' יש להסתפק לענין שונא דעלמא, שמצוה להקדימו לאוהב כדי לכוף יצרו וכנ"ל, אם הוא אפילו להקדימו לקרוב ועני, וכמו בענין פריקה וטעינה, דאף דבכל מקום פריקה קודמת משום צער בעלי חיים, אפילו הכי מצוה יותר להקדים טעינת השונא כדי לכוף יצרו, הוא הדין בעניננו לענין מצות הלואה ושאר חסד, דאף דבעלמא הקרוב קודם, אפילו הכי כדי לכוף את יצרו עדיף, וזה גופא מיבעי לי גם לענין פריקה וטעינה אם נזדמן לו שני אנשים לענין פריקה או טעינה או להשבת אבידה ואחד מהן קרוב ואחד מהן שונא איזה מהן קודם, דבודאי בשני אנשים שוים ואחד מהן קרוב, מסתברא דמצוה להקדימו כמו לענין שאר חסד, ומשום ומבשרך לא תתעלם, אך לענין שונא, אפשר דהשונא קודם כדי לכוף את יצרו, וצ"ע.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

א [שאלה - פריסת וילון על פתח של חדר. ר' ראובן פרס בשבת וילון על פתח אחד החדרים בדירתו וחבר אותו לפתח מכל צדדיו, כך שאי אפשר לעבור בפתח. איזה איסור עבר ר' ראובן אם הוא מתכוון להסיר את הוילון: א. באותו יום. ב. לאחר שבוע. ג. לאחר חודשיים. [סימן שטו].

ב [חידוד. כיסוי ארגז צעצועים. ילדי משפ' גרינבוים שחקו בשבת בקוביות ובמשחקים דומים בחדר הסלון. לאחר שסיימו לשחק הביאה גב' גרינבוים את ארגז הצעצועים של הילדים מחדר הילדים, ארגז רחב שגודלו: 60 ס"מ אורך, 60 ס"מ רוחב ו-50 ס"מ גובה, ואמרה לילדיה שיאספו את המשחקים ויכניסו אותם לארגז. לאחר שסיימו לאסוף את המשחקים לקחה גב' גרינבוים את מכסה הארגז שהיה מונח בצד ורצתה לכסותו ולהשאירו בפנית הסלון. מקרה דומה בדיוק היה בבית משפ' דויטש. לגב' גרינבוים מותר לכסות את הארגז ולגב' דויטש ראוי להחמיר ולא לכסות. הכי צד? (הילדים שיחקו עם אותה כמות צעצועים). מה צריכה הגב' דויטש 'לא לעשות' כדי שגם לה יהיה מותר לכתחילה לכסות את ארגז הצעצועים? [סימן שטו].

ג [חידוד. לא הבדיל בתפילה ואינו יכול לעשות הבדלה. ר' ישראלי ובניו שהו בשבת באוהל בחורשה מבודדת בגליל. במוצאי שבת טעה ר' ישראלי ולא הבדיל בתפילת ערבית (לא אמר "אתה חוננתנו"). לאחר התפילה התברר לו שאין לו באוהל, יין להבדלה, לא חמר מדינה ולא פת. מקרה דומה קרה לר' כהן ולבניו ששהו באוהל במירון. ר' ישראלי צריך לחזור ולהתפלל ערבית ור' כהן אינו צריך לחזור, הכי צד? [סימן רצד].

ד [שאלה. בורר שני מינים על מנת לאכול את שניהם לאחר זמן. לגב' לוי קערה בה תערובת של אגוזים ושקדים. האם מותר לה להפריד את האגוזים מהשקדים לביל שבת, על מנת לאכול את שני המינים למחר? [סימן שיט].

ה [שאלה. הוספת מים קרים לנטלה שבתוכה מים חמים. בשבתות החורף הקרים, מי הברז קרים מאד, לכן נוהג ר' יהודה לשפוך תחילה מים רותחים מהמיחם לתוך נטלה יבשה, ומוסיף לנטלה מעט מים קרים מהברז, כך שהתערובת חמה בחום של יותר מיד סולדת (50-45 מעלות) ועם מים אלה הוא נוטל ידיו. האם מותר לו לעשות זאת?

מדור אחודה חידה (כל התשובות מהפרשה)

- 1 [חידה. היכן רמוז בפרשה גלות ארבע מאות שנה במצרים.
- 2 [חידה. היכן מצינו הכרת הטוב לבעל חי מחמת שמר על בעל חי אחר.
- 3 [חידה. היכן יש רמז בפסוק שיש איסור להלוות בלי עדים.
- 4 [חידה. היכן יש רמז בפסוק לדין שכתב הרמב"ם [ענדים ג, ג] שאף בנו של האדון יכול לתת לעבדו שפחה כנענית.
- 5 [חידה. היכן מוכח [כשיטת הרמב"ם] שאשה גדולה יכולה למכור עצמה לאמה עבריה.

כללי השתתפות

- 1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
- 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- 5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 053-3154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כי כך זה יכנס בעוה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אד"א

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב
 להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש
 לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560
 מייל: m0533166560@gmail.com
 פקס: 077-4448278

מכתבים לצערכת

איך להזים לך לנדב ואביהו במדבר הרי לא היה שם יין

מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' שנדב ואביהו מתו משום שהיו שותי יין, מהיכן היה להם יין במדבר, ותרצתם.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

דומ"צ מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר הטוב, בית הוראה דיישיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סווראן נראה להעיר, מהא דאיתא במדרש שיר השירים פרשה ד' מהיכן היו לישראל נסכים כל מ' שנה שעשו במדבר, רבי יוחנן אמר מן הבאר, וממנו היו רוב הנייתן דא"ר יוחנן הבאר היתה מעלה להם מיני דשא, מיני ורעונים, מיני אילנות, תדע לך שהוא כן, שכיון שמתה מרים ופסקה הבאר מהן היו אומרים (במדבר כ') לא מקום זרע ותאנה וגפן, רבי לוי אמר מן האשכול על שם (שם במדבר י"ג) ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, אפשר כן, א"ר אבא בר כהנא פירות היו גסין באותה שעה, ורבנן אמרין ממה שהיו תגרי עובדי כוכבים מוכרין להם לישראל, תני ר' ישמעאל עדיין לא נאסר יינם של עובדי כוכבים לישראל.

חנן שמבקש מחמיו שיוסיף לו נדן האם עובר על איסור לא תחמוד

מה שכתבתם בשם החפץ חיים דחתן שמבקש מחמיו שיוסיף לו נדן עובר על לא תחמוד.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

יש להעיר מש"כ הגר"י פישר בספרו אבן ישראל (ח"ח סי' קה) כי הלוחץ על חותנו שיתן לו עוד כסף, שיוכל לקנות עוד חפץ, אינו עובר על לא תחמוד, אלא דוה אינו דבר ישר, וכוונת החפץ חיים בחתן שילוחץ על חותנו, מיירי בלוחץ על דברים הנמצאים בבית חותנו, דחומד חפץ, ורק בכה"ג עובר על לא תחמוד. וכ"כ הגר"י קרליץ בספרו חוט שני דעיקר לא תחמוד הוא בחפצים מסויימים אבל לא בכספו של פלוני. וכע"ז כתב הגר"מ שטרן בספרו אמרי יעקב על חו"מ (סי' ז' ס"ה בביאורים) דאיסור לא תחמוד היינו דווקא היכא שהוא מתאוה וחומד חפץ מסוים, אבל אם חפץ לקנות איזה דבר באופן כללי, בענין זה ליכא לא תחמוד. והוסיף שבש"ת ארץ צבי (סי' ד) הביא בשם בעל אמרי אמת, והסכים עמו דאיסור חימוד הוא רק בחפץ שאינו מצוי. אולם הגר"ד לנדו ר"י סלבודקה הוכיח ממסכת כלה רבתי (פ"ו) דגם על כספו של פלוני איכא לא תחמוד, דאיתא התם ממון פלוני אתה נותן לי דא תמד וכי יעו"ש.

איך בירך יתרו על הניסים שהיה במצרים הרי לא ראה את מקום הניסים

מה שהקשתם על הא דאיתא במשנה ברכות נ"ד ע"מ א' הרואה מקום שנעשה בו ניסים לישראל אומר ברוך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה, ובגמ' שם ילפינן מפסוק הנ"ל דחזינו שיתרו בירך על הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו, והקשו הרי לא מברכין על נס רק כשרואים את מקום הנס, והרי יתרו לא ראה מקום הנס, שהרי לא באה עליהם רק במדבר, א"כ איך בירך, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון הנפלא רבי ישראל שוורץ שליט"א

רב קהילת צאנז ביתר, דומ"צ אוצר הפוסקים, שערי הוראה, גוש שמונים, וראש כולל דברי חיים יש להעיר ממש"כ בן יהודע ברכות נ"ד ע"א דיתרו כשבא אצלם בא דרך ים סוף, וראה מקום שנקרע הים, וטביעת מצרים בו, ועדיין לא בירך, עד שבא אצלם במדבר כדי להודות בפני רבים, ע"כ, ולפ"ד יוצא חידוש להלכה דאפילו מי שנמצא במקום שנעשה הנס לא יברך עדיין וימתין לברך כדי להודות בפני רבים, -ומה שהבאתם ממכתם ומהרש"א דיתרו ראה מקום הנס כיון שע"י ניסי המן והבאר נגמרה הצלת כלל ישראל ממצרים, יש לבאר בזה מקראי הקדש ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים, וברש"י על כל הטובה טובת המן והבאר, ולהנ"ל י"ל דמכיון דטובת המן והבאר שהוא גמר הצלת ישראל ממצרים ויתרו ראה טובה זו במדבר, וזהו ההמשך הפוסק "אשר הצילו מיד מצרים" שזהו גמר ההצלה, ולכן ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים, דשפיר בירך הברכה דהוי כרואה מקום הנס.

הבה"ח חנניה יו"ט ליפא דייטל נ"ו מבחירי ישיבה גדולה מהר"ט סאטמאר בני ברק

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בגמ' סוטה י"א שלשה היו באותו עצה יתרו ברה, ונמצא שכיון שהיה יכול לברוח אם גז אותו הציל הקב"ה מיד פירעה ועמו מצרים וא"כ שפיר היה יכול לברך.

האם יש איסור לכתוב מזווה בעט ברזל או דילמא שאינו דין שיניף המקצר את החיים ברזל על המארץ דהיינו מזווה והבאתם מחלוקת הפוסקים.

מה שדנתם האם מותר לכתוב מזווה בעט ברזל או דילמא שאינו דין שיניף המקצר את החיים ברזל על המארץ דהיינו מזווה והבאתם מחלוקת הפוסקים.

הגאון שלמה לאבל שליט"א ירושלים

יש לציין שבספר הנפלא שו"ת דבר יוסף סימן פ"א לדודי הגאון רבי יוסף דוב פישר זצ"ל רב קהל לומדי תורה ברחובות ת"ו העמוד לצאת לאור בקרוב דן בזה אודות חנות המיועדת לקהל יעד חילוני ומסורתי בעיקר, המוכר מזוזות קטנות אשר נכתבות בעט ברזל, ומביא דברי החת"ס והשבה"ל, והביא מספר חסידים סימן רפ"ג כפי אשר ביארו בשאלת יעב"ץ ח"א סי' ק"ס דמפורש שם שאפשר לכתוב בעט ברזל, ומסיק דלכל חרד לדבר ה' בודאי שאין לזוז מדברי החת"ס וכמקובל מדור לדור, אבל בנידון דידן אשר החילונים רוצים דוקא מזוזות קטנות אשר א"א לכתוב כראוי רק בעט ברזל ובלוי זה לא יהי להם מזוזות כשרות כלל, בכה"ג בודאי אפשר לסמוך על הס"ח ועל הבני יונה שכתב כן בעצמו, ומה גם שאף לחת"ס יש כאן רק ענין לכתחילה של טוב לכתוב בקנה של נוצה' כלשון קדשו, ובשעת הדחק יש להתייר.

האם בשבת מותר להרהר על מלאכות שיעשה לאחר השבת

מה שהקשתם בשם אחרונים בגליון פרשת יתרו תשע"ה על הא דכתוב בפרשת יתרו כ"ט ועשית כל מלאכתך, וברש"י בשם המכילתא שכתבא שבת, יהא בעיניך כאלו מלאכתך עשויה, שלא תהרהר אחר מלאכה, דיש להקשות הרי בגמ' שבת ק"ג ע"ב ב' דרשינן מהפסוק "אם תשיב משבת רגליך עשותך חפצין וגו' וכבודו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר" דיבור אסור הרהור מותר, א"כ איך כתב רש"י שאסור להרהר במלאכה בשבת, הרי מפורש בגמ' שמותר, ותרצתם בשלשה אופנים.

הרה"ג ישורון הירשמן שליט"א קרית גת

נראה להעיר, דבספר אמרי אמת גור פרשת יתרו תרצ"א תירץ שאכן מעיקר הדין מותר להרהר, אלא מדין תוספת שבת שלא ירהר במלאכה, ותוספת שבת אינה בזמן בלבד אלא גם בעצם השבת, ובספר בית ישראל גור שם תשי"ד הוסיף ע"ז שזהו עם מקדשי שביעי, וקשה להלא השבת מעצמו קדוש, רק שיכולים להוסיף קדושה, וזה שכתב זכור את יום השבת לקדשו, לזכור זאת לקדש את השבת אף שקביעא וקימא.

בחור לפני הבר מצוה שרוצה שיהא שגור הברכות של קריאת התורה בפיו

האם מותר לחזור על זה בשם ומלכות

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים, בבחור לפני הבר מצוה שרוצה שיהא שגור הברכות של קריאת התורה בפיו האם מותר לחזור על זה בשם ומלכות או דילמא אסור, והבאתם מחלוקת פוסקי זמננו.

הבה"ח יעקב יוסף לייפער נ"ו מבחירי ישיבת טשעבין

נראה להעיר, דזקני כ"ק האדמו"ר מנדבורנה באניא שליט"א אמר לי דמיסתבר שאסור דכיון דהגיע לחינוך צריך להרגילו שלא יאז מזלזל לומר ברכות סתם.

האם כשכותבים דברי תורה עדיף שלא יכתבו בעט מברזל משום שברזל מקצר ימים

מה שכתבתם בשם הערוך השולחן יורה דעה סימן רע"א סעיף ל"ח דהתורה מארכת ימים והברזל מקצר, ואף בחידושי תורה נכון לבלוי לכתוב בקנה ברזל מטעם זה.

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקווד מחבר ספר "אצרות חיים" על מסכת ברכות

נראה להעיר, דכבר קדמו מהר"ר חיים פלאג"ו בספרו עמודי חיים וז"ל כשם שאין לשום על המזבח ברזל שהוא דבר הפכי כן מן הראוי שאין ראוי לכתוב ס"ת כי אם בקנה שהוא רך כשם שהתורה נקנית על היותו רך כקנה ונ"מ שגם הת"ח הכותב חידושי תורה לא יכתוב כי אם בקנה ויקיים וקנה לך חבר ועל ידי זה קנ"ה חכמה קניה בינה ומכל שכן שלא לכתוב בברזל שלא להיות קשה כברזל וגם תוכו רצוף טעמו של מזבח שהתורה נותנת חיים לעושה ואין יתכן לכתוב בעט ברזל שהברזל נבא לקצר ואילו התורה להאריך.

ברכת מזל טוב לאחי הגדול

הגאון הנפלא רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א

רב קהל חסידים הר יונה ודומ"צ מערב בני ברק

לרגל שמחת הולדת נכדו

בן לחתנו הרה"ג אשר גומבו שליט"א

מרבני כולל פעמי יעקב

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להגדיל תורה והוראה בישראל

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרה"ג בן ציון שטערלינט שליט"א

ירושלים

לזכוי רבבות

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת

מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

כי תקדמנו ברכת טוב

הנני להוקיר טובה לידידנו

הרה"ג יעקב יוסף גולדמן שליט"א ירושלים

שזיכני לזכות את הרבים בקבוצה גדולה של בחורים מכל קצוות תבל

בשבת המרוממת שעבר עלינו לטובה

שבת קבלת התורה

בעיירת מעוזבו אצל רבן של ישראל רבינו הבעל שם טוב זי"ע

יהא רעוא שזכותו הגדולה של רבינו הבעל שם טוב תגן עליו להתברך בכל מילי דמיטב

ויזכה לרוות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

לך רעא אהרן